

เอกสารประกอบการสอน
วิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ
รหัสวิชา THL ๒๔๑๒

อาจารย์ ดร. จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

สาขาวิชาภาษาไทย ภาควิชามนุษยศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รายละเอียดของรายวิชา (Course Specification)

รหัสวิชา THL๒๔๑๒ รายวิชา วรรณคดีเปรียบเทียบ

สาขาวิชาภาษาไทย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ภาคการศึกษา ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๐

หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อรายวิชา

รหัสวิชา	THL๒๔๑๒
ชื่อรายวิชาภาษาไทย	วรรณคดีเปรียบเทียบ
ชื่อรายวิชาภาษาอังกฤษ	Comparative Literature

๒. จำนวนหน่วยกิต

๓ (๓-๐-๖)

๓. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา

๓.๑ หลักสูตร	หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย
๓.๒ ประเภทของรายวิชา	หมวดวิชาเฉพาะ

๔. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

๕. สถานที่ติดต่อ ห้อง ๓๕๓๗ อาคาร ๓๕ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

๖. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน

๖.๑ ภาคการศึกษาที่	๒ / ๒๕๖๐ ชั้นปีที่ ๒
๖.๒ จำนวนผู้เรียนที่รับได้	๔๐ คน / หมู่เรียน

๗. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite) (ถ้ามี) ไม่มี

๘. รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกัน (Co-requisites) (ถ้ามี) ไม่มี

หมวดที่ ๒ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

๑. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

หลังจากเรียนจบวิชานี้แล้ว ผู้เรียนสามารถ

๑. อธิบายกำเนิดและพัฒนาการวรรณคดีเปรียบเทียบได้
๒. อธิบายประเด็นศึกษาของวรรณคดีเปรียบเทียบได้
๓. อธิบายความสัมพันธ์ของวรรณคดีในเชิงข้ามชาติ อิทธิพลและที่มาได้
๔. อธิบายความสัมพันธ์ของวรรณคดีในเชิงข้ามศาสตร์ต่าง ๆ ได้
๕. อธิบายความสัมพันธ์ของวรรณคดีในเชิงข้ามศิลปะแขนงต่าง ๆ ได้
๖. วิเคราะห์วรรณคดีตามกระบวนทัศน์วรรณคดีเปรียบเทียบแนวต่าง ๆ ได้

๒. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

ผู้สอนนำเทคโนโลยีมีประกอบการสอน และนำเอกสารประกอบการสอน Power Point ลงในเว็บไซต์ของผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถศึกษาเพิ่มเติมได้และพัฒนาให้ทันสมัยอยู่ตลอด

หมวดที่ ๓ ลักษณะและการดำเนินการ

๑. คำอธิบายรายวิชา

ความสัมพันธ์ของวรรณคดีในเชิงอิทธิพลหรือที่มา ความสัมพันธ์กับศาสตร์ หรือศิลปวิทยาแขนงอื่นที่เกี่ยวข้อง

Relationship among literatures in terms of their influences and origins; conjunction with science, art, and other relevant subjects with regard to the contents and forms.

๒. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย (ชั่วโมง)	สอนเสริม (ชั่วโมง)	การฝึกปฏิบัติ/งาน ภาคสนาม/การฝึกงาน (ชั่วโมง)	การศึกษาด้วยตนเอง (ชั่วโมง)
๔๕ ๓ ชั่วโมงx๑๕ สัปดาห์	สอนเสริมตามความ ต้องการของผู้เรียน	-	๙๐ ๖ ชั่วโมงx๑๕ สัปดาห์

๓. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

๓.๑ ปรึกษาด้วยตนเองที่ห้องพักอาจารย์ผู้สอน ทุกวันจันทร์ เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. ห้อง ๓๕๓๗ อาคาร ๓๕ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

๓.๒ ปรึกษาผ่านโทรศัพท์ที่ทำงาน / มือถือ หมายเลข ๐๒ ๑๖๐๑๓๐๑

๓.๓ ปรึกษาผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (E-Mail) jiraporn.ad@ssru.ac.th

๓.๔ ปรึกษาผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook/Twitter/Line) -

๓.๕ ปรึกษาผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Internet/Webboard)
http://www.teacher.ssru.ac.th/jiraporn_ad

หมวดที่ ๔ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา

๑. คุณธรรม จริยธรรม

๑.๑ คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- (๑) มีทัศนคติที่ดีต่อการทำงานและมีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่
- (๒) ซื่อสัตย์ สุจริต และมีวินัย เคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับขององค์กรและสังคม
- (๓) มีจิตสำนึกและพฤติกรรมที่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมและสังคมที่มีคุณธรรมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว
- (๔) ภูมิใจในภาษาไทย ความเป็นไทยและมีเจตคติที่ดีต่อวัฒนธรรมไทย

๑.๒ วิธีการสอน

- (๑) กำหนดให้มีวัฒนธรรมองค์กร เพื่อเป็นการปลูกฝังให้นักศึกษามีระเบียบวินัย โดยเน้นการเข้าชั้นเรียนให้ตรงเวลาตลอดจนการแต่งกายที่เป็นไปตามระเบียบของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
- (๒) สอดแทรกเนื้อหาที่เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทยและวัฒนธรรม

ไทย

๑.๓ วิธีการประเมินผล

- (๑) ประเมินจากการตรงเวลาของนักศึกษาในการเข้าชั้นเรียน การส่งงานตามกำหนดระยะเวลาที่มอบหมาย และการร่วมกิจกรรม
- (๒) ประเมินจากการมีวินัยและความพร้อมเพรียงของนักศึกษา ในการเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน
- (๓) สังเกตการแสดงผลการเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนร่วมกันและกับผู้สอนทุกคน
- (๔) การกระทำทุจริตในการสอบ

๒. ความรู้

๒.๑ ความรู้ที่ต้องพัฒนา

- (๑) มีความรอบรู้ในภาษาและวัฒนธรรมไทย
- (๒) มีความรู้ที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
- (๓) มีความรู้และความสามารถพัฒนาความรู้ด้านภาษาและวัฒนธรรมไทยให้เพิ่มพูนยิ่งขึ้น

๒.๒ วิธีการสอน

- (๑) บรรยาย อภิปราย ยกตัวอย่าง การคิด วิเคราะห์ ถาม-ตอบในชั้นเรียน
- (๒) มอบหัวข้อเรื่องให้ค้นคว้าและทำรายงานทั้งเดี่ยวและกลุ่ม
- (๓) อภิปรายเป็นกลุ่มโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง
- (๔) การสอนโดยใช้สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

๒.๓ วิธีการประเมินผล

- (๑) การถาม – ตอบและการทำแบบฝึกหัดในชั้นเรียน

- (๒) การสอบกลางและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงานหรือการเขียนบทวิจารณ์วรรณกรรม
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอรายงานในชั้นเรียน

๓. ทักษะทางปัญญา

๓.๑ ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- (๑) สามารถคิดวิเคราะห์และประเมินค่า
- (๒) สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ให้เป็นหลักในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓.๒ วิธีการสอน

- (๑) ตั้งประเด็นคำถาม การร่วมกันอภิปรายในชั้นเรียน
- (๒) แบ่งกลุ่มจัดทำรายงาน
- (๓) นำเสนองานหน้าชั้นเรียนและในรูปแบบรายงาน

๓.๓ วิธีการประเมินผล

- (๑) สังเกตจากการปรึกษางานกับอาจารย์ผู้สอน
- (๒) ประเมินจากการนำเสนองานและรายงาน
- (๓) ประเมินจากพฤติกรรมของนักศึกษาในการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน
- (๔) ประเมินจากการอภิปรายร่วมกันในชั้นเรียน
- (๕) ประเมินจากการทำข้อสอบข้อเขียน

๔. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

๔.๑ ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- (๑) มีมนุษยสัมพันธ์ดี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและปรับตัวเข้ากับวัฒนธรรมองค์กรได้เป็นอย่างดี

๔.๒ วิธีการสอน

- (๑) มีการกำหนดกิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่ม ซึ่งต้องประสานงานกับผู้อื่น หรือต้องค้นคว้าหาข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลอื่น หรือผู้มีประสบการณ์ เพื่อให้เรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างตัวบุคคลและความสามารถในการรับผิดชอบ
- (๒) ให้นักศึกษาทำงานกลุ่มและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน

๔.๓ วิธีการประเมินผล

- (๑) ประเมินจากผลงานของกลุ่มและผลงานของผู้เรียนในกลุ่มที่ได้รับมอบหมายให้ทำงาน
- (๒) ประเมินตนเอง และประเมินซึ่งกันและกัน
- (๓) สังเกตพฤติกรรมและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียน

๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๕.๑ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- (๑) สามารถใช้ภาษาไทย ในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน และการสรุปประเด็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (๒) สามารถสื่อสารข้ามวัฒนธรรมได้อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์
- (๓) สามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์
- (๔) สามารถใช้เทคนิคพื้นฐานทางคณิตศาสตร์และสถิติในการศึกษาค้นคว้าวิจัยทั้งเชิงคุณภาพและเชิง

ปริมาณ

๕.๒ วิธีการสอน

- (๑) นำเสนองานกลุ่มในชั้นเรียน ฝึกให้นักศึกษาใช้ภาษาที่ถูกต้อง ชัดเจน กระชับและเหมาะสม
- (๒) จัดทำรายงาน โดยให้ค้นคว้านักศึกษาต้องค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- (๓) ศึกษานำเสนอด้วยโปรแกรม Power Point หรือใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่หลากหลาย

๕.๓ วิธีการประเมินผล

- (๑) ประเมินจากภาษาที่ใช้ในการนำเสนอรายงานหน้าชั้นเรียนและรายงานที่เป็นรูปเล่ม

(๒) ประเมินจากรูปแบบการนำเสนอข้อมูลอย่างเป็นระบบ และแสดงให้เห็นถึงการค้นคว้าข้อมูลที่หลากหลาย

หมายเหตุ

สัญลักษณ์ ● หมายถึง ความรับผิดชอบหลัก

สัญลักษณ์ ○ หมายถึง ความรับผิดชอบรอง

เว้นว่าง หมายถึง ไม่ได้รับผิดชอบ

ซึ่งจะปรากฏอยู่ในแผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping)

หมวดที่ ๕ แผนการสอนและการประเมินผล

๑. แผนการสอน

ลำดับ ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
๑	๑. ลักษณะเนื้อหา กิจกรรมและ วิธีการประเมินผลการเรียน ๒. นิยามของวรรณคดีและ วรรณกรรม ๓. กำหนดวรรณคดีเปรียบเทียบ	๓	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย และตอบ คำถาม Power Point และเอกสารประกอบการ สอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๒ -๓	๑. พัฒนาการวรรณคดีเปรียบเทียบ ยุคต่าง ๆ ๒. การศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบใน ปัจจุบัน	๓	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย และตอบ คำถาม Power Point และเอกสารประกอบการ สอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๔	ประเด็นศึกษาของวรรณคดี เปรียบเทียบ - ประเภทวรรณกรรม (Genre) - รูปแบบ (Forms)	๓	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย ตอบคำถาม Power Point และเอกสารประกอบการ สอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- แนวคิด (Themes) - ยุคสมัยและกระแส (Movements, Periods)			
๕	การบรรยายเรื่อง “กระบวนทัศน์วรรณคดีเปรียบเทียบ: อดีต ปัจจุบันอนาคต”	๓	ฟังวิทยากรบรรยาย ร่วมกันอภิปราย	วิทยากร อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๖ - ๗	๑. วรรณคดีเปรียบเทียบแนวข้ามชาติ - การศึกษาเชิงประวัติ อิทธิพลและที่มา - การศึกษาแนวคู่ขนาน (parallelism) และแนวลักษณะร่วมอันเป็นสากล (archetypes) ๒. วรรณคดีไทยกับอิทธิพลของวรรณคดีจีนและอินเดีย	๖	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย ตอบคำถาม นำเสนองานหน้าชั้น Power Point และเอกสารประกอบการสอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๘	สอบกลางภาค			อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๙ - ๑๐	วรรณคดีเปรียบเทียบแนวข้ามศาสตร์ - วรรณคดีกับสังคม - วรรณกรรมกับความพิการ - วรรณกรรมมุกตลกและวรรณกรรมเสียดสี	๖	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย ตอบคำถาม นำเสนองานหน้าชั้น Power Point และเอกสารประกอบการสอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

สัปดาห์ที่	หัวข้อ/รายละเอียด	จำนวนชั่วโมง	กิจกรรมการเรียนรู้ การสอน สื่อที่ใช้ (ถ้ามี)	ผู้สอน
	- วรรณคดีกับภาพยนตร์			
๑๑ - ๑๒	วรรณคดีเปรียบเทียบแนวข้ามศิลป์ - กวีนิพนธ์ภาพ - กวีนิพนธ์รูปแบบ - กวีนิพนธ์รูปธรรม - วรรณคดีกับศิลปะแขนงต่าง ๆ		ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย ตอบคำถาม นำเสนองานหน้าชั้น Power Point และเอกสารประกอบการสอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๑๓ - ๑๕	นำเสนองานหน้าชั้น, ทศนศึกษา สถานที่	๙	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย ตอบคำถาม นำเสนองานหน้าชั้น Power Point และเอกสารประกอบการสอนอื่นๆ ทศนศึกษา นอกสถานที่	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๑๖	ทิศทางและแนวโน้มการศึกษา วรรณคดีเปรียบเทียบ	๓	ฟังบรรยาย ร่วมอภิปราย ตอบคำถาม Power Point และเอกสารประกอบการ สอนอื่นๆ	อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์
๑๗	สอบปลายภาค			อ.ดร.จิราภรณ์ อัจฉริยะประสิทธิ์

๒. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ลำดับ	ผลการเรียนรู้*	วิธีการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนของการประเมินผล
๑	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑)	การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	ตลอดภาค การศึกษา	๑๐%

๒	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑), ๕.๑(๑)	แบบทดสอบ/แบบฝึกหัด	๒	๑๐%
๓	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑), ๕.๑(๑)	รายงานเดี่ยว	๑๖	๑๐%
๔	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑), ๕.๑(๑)	การนำเสนองานหน้าชั้น	๑๒ - ๑๕	๑๐%
๕	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑), ๕.๑(๑)	รายงานเล่ม	๑๖	๑๐%
๖	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑)	การสอบกลางภาค	๘	๒๐%
๗	๑.๑(๔), ๒.๑(๒), ๓.๑(๑), ๔.๑(๑)	การสอบปลายภาค	๑๗	๓๐%

หมวดที่ ๖ ทฤษฎีการประกอบการเรียนการสอน

<p>๑. เอกสารและตำราหลัก เอกสารประกอบการสอนวิชาการวรรณคดีเปรียบเทียบ</p>
<p>๒. เอกสารและข้อมูลสำคัญ คณาจารย์ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ. (๒๕๖๐). วรรณคดีที่ศนา ๑ วรรณกรรมกับสังคม. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณาจารย์ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ. (๒๕๖๐). วรรณคดีที่ศนา ๒ วรรณกรรมข้ามศาสตร์. กรุงเทพฯ ฯ : โครงการเผยแพร่ผลงานวิชาการ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เจตนา นาควิษระ. (๒๕๔๒). ทฤษฎีเบื้องต้นแห่งวรรณคดี. กรุงเทพฯ: ศยาม. ตรีศิลป์ บุญขจร. (๒๕๕๓). ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ตรีศิลป์ บุญขจร, บรรณาธิการ. (๒๕๕๕). วรรณสารอาเซียน : สายสัมพันธ์และสตรีวิถี รวมบทศึกษา วรรณกรรมอาเซียน. กรุงเทพฯ: ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตรีศิลป์ บุญขจร. (๒๕๔๒). นวนิยายกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์</p>

<p>มหาวิทยาลัย.</p> <p>รินฤทัย สัจจพันธุ์. (๒๕๒๕). อิทธิพลวรรณกรรมต่างประเทศในวรรณกรรมไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.</p> <p>ศิริรัตน์ ทวีเลิศนิธิ. (๒๕๓๘). การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมสตรีของเยอรมันกับไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.</p> <p>สมพร สิงห์โต. (๒๕๒๐). ความสัมพันธ์ระหว่างรามายณะของวาลมิกิและรามเกียรติ์พระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑. กรุงเทพฯ : กรมการฝึกหัดครู.</p> <p>สิทธา พินิจภูวดล. (๒๕๒๒). วรรณคดีเปรียบเทียบ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.</p>
<p>๓. เอกสารและข้อมูลแนะนำ</p> <p>บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, ม.ล. (๒๕๒๙). แนวโน้มวรรณกรรมรวมบทความ. กรุงเทพฯ: อานไทย.</p> <p>รินฤทัย สัจจพันธุ์. (๒๕๔๖). นามานุกรมรามเกียรติ์ : ประวัติความเป็นมา ตัวละคร สถานที่ พิธี อาวุธ ฯลฯ. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.</p>

หมวดที่ ๗ การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

<p>๑. กลยุทธ์การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา</p> <p>๑) การสนทนากลุ่มระหว่างผู้สอนและผู้เรียน</p> <p>๒) การประเมินการสอนจากการรายงานหน้าชั้น การทำรายงาน</p> <p>๓) การประเมินจากผลการเรียน</p>
<p>๒. กลยุทธ์การประเมินการสอน</p> <p>ผู้สอนประเมินการสอนของตนเอง โดยพิจารณาจากผลการเรียน รายงาน ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมและการร่วมมือปราชัยในชั้นเรียนของผู้เรียน</p>
<p>๓. การปรับปรุงการสอน</p> <p>๑) ศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมในการปรับปรุงการสอน</p> <p>๒) สัมมนาการจัดทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน</p> <p>๓) ปรับปรุงเนื้อหาบทเรียนให้ทันสมัย</p>

๔. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

มีการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ของรายวิชานั้น โดยผู้สอนควรนำผลคะแนนทั้งที่เป็นคะแนนเก็บและคะแนนสอบมาพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการเรียนโดยรวม

๕. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

ผู้สอนควรวิเคราะห์ผลการเรียนและการจัดแผนการเรียนเพื่อนำไปปรับปรุงการสอนต่อไป

วรรณคดีเปรียบเทียบ¹

นิยามวรรณคดีเปรียบเทียบ

Marius-François Guyard (*La Littérature Comparée*, 1951): “วรรณคดีเปรียบเทียบหมายถึงประวัติความสัมพันธ์ทางวรรณกรรมระหว่างประเทศ นักวรรณคดีเปรียบเทียบยืนอยู่ที่พรมแดนทางภาษาหรือพรมแดนของประเทศ และสำรวจการแลกเปลี่ยนแก่นเรื่อง ความคิด หนังสือ หรือความรู้สึกระหว่างวรรณคดี 2 ชาติ 2 ภาษาหรือหลายชาติหลายภาษา วิธีการทำงานของเขาจะปรับตัวเองไปสู่ความหลากหลายของการศึกษาค้นคว้า และมีเครื่องมือในการศึกษาที่แน่นอนจำนวนหนึ่ง เขาจะต้องมีความรู้เกี่ยวกับวรรณคดีของหลายประเทศ เขาจะต้องรู้แหล่งที่จะหารายชื่อหนังสือที่จำเป็น”

Henry Remark (*Comparative Literature: Method and Perspective*, 1961): “การศึกษาวรรณคดีที่เกินเลยไปจากขอบเขตของประเทศใดประเทศหนึ่ง และการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับความรู้และความเชื่อในด้านอื่นๆ เช่น ศิลปะ (อาทิ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม คีตศิลป์) ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมศาสตร์ (อาทิ รัฐศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ สังคมวิทยา) วิทยาศาสตร์ ศาสนา ฯลฯ กล่าวโดยสรุปเป็นการเปรียบเทียบวรรณคดีของชาติหนึ่งกับอีกชาติหนึ่งหรืออีกหลายๆ ชาติ และเป็นการเปรียบเทียบวรรณคดีกับการแสดงออกของมนุษย์ในด้านอื่นๆ”

กำเนิดและพัฒนาการของวรรณคดีเปรียบเทียบ

- เกิดขึ้นราวปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในยุคที่ยุโรปกำลังพยายามแยกตัวเป็นอิสระจากอาณาจักรต่างๆ และพยายามหาเอกลักษณ์ของชาติ โดยเฉพาะ “วรรณคดีประจำชาติ” ดังนั้นการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบจึงมีลักษณะประเมินค่า

¹ เอกสารชุดนี้สรุปจาก ตรีศิลป์ บุญขจร. ด้วยแสงแห่งวรรณคดีเปรียบเทียบ: วรรณคดีเปรียบเทียบ กระบวนทัศน์และวิธีการ. กรุงเทพฯ ฯ: ศูนย์วรรณคดีศึกษา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

- ราวคริสต์ศตวรรษที่ 19 การศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบช่วงแรกมีลักษณะเปรียบเทียบข้ามชาติข้ามภาษา ต่อมาเพิ่มกระบวนทัศน์ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับศิลปะแขนงอื่นๆ หรือกระบวนทัศน์ประสานศิลป์ และราวต้นคริสต์ศตวรรษที่ 20 ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับศาสตร์แขนงอื่นๆ และการศึกษาแนวสัมพันธ์บท

แนวทางการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบ

1. สำนักฝรั่งเศส (คริสต์ศตวรรษที่ 19)

- เน้นศึกษาอิทธิพล/ที่มาของวรรณคดีอันเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ เพื่อความเข้าใจความเป็นชาติของตน โดยการศึกษาเชิงเปรียบเทียบวัฒนธรรมของตนกับผู้อื่น

- เน้นการศึกษาความสัมพันธ์ของวรรณคดี 2 ชาติ 2 ภาษา

นักวรรณคดีเปรียบเทียบสำนักฝรั่งเศสที่สำคัญๆ เช่น

- Paul van Tieghem เน้นศึกษาความสัมพันธ์ของวรรณคดีเชิงอิทธิพล การเลียนแบบและการยืมศึกษาวรรณคดี 2 ชาติ 2 ภาษา (Binary Relation) และตัดวรรณคดีมุ่งปาฐะและคติชนออกไป

- Lollée เน้นศึกษาวรรณกรรมชาติตนเองบนพื้นฐานความคิดแบบชาตินิยม ทำให้ถูกมองว่ามีอคติต่องานเขียน

- Ulrich Weisstein เน้นศึกษาความสัมพันธ์ของวรรณคดีเพียง 2 ชาติ 2 ภาษา

- René Wellek เสนอการศึกษาวรรณคดีให้มากกว่า 2 ชาติ 2 ภาษาวรรณคดีเปรียบเทียบในเยอรมนี

- Friedrich Schlegel นำเสนอแนวคิดเรื่องกวีนิพนธ์สากล (Universalpoesie)

- Goethe เสนอแนวคิดเรื่อง *วรรณคดีโลก* (Weltliteratur) การแปลงานภาษาต่างๆ เขามองว่าวรรณคดีโลกและกวีนิพนธ์โลกเป็นสมบัติร่วมของมนุษยชาติ

2. สำนักอเมริกัน (คริสต์ศตวรรษที่ 20)

- เน้นศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับศิลปะแขนงอื่น ศึกษาอนุภาค แนวคิด ประเภทวรรณกรรมเพื่อเข้าใจรูปแบบวรรณกรรมประเภทต่างๆ ศึกษาทฤษฎีวรรณกรรมและทฤษฎีการวิจารณ์

นักวรรณคดีเปรียบเทียบสำนักอเมริกันที่สำคัญๆ เช่น

- Henry Remark เน้นศึกษาวรรณคดีในลักษณะหาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีกับศาสตร์แขนงอื่นๆ หลีกเลียงอคติชาตินิยม ทำให้วรรณคดีเปรียบเทียบปลอดจากนัยยะทางการเมือง

- Charles Mills Gayley เน้นการศึกษาสหสาขาวิชา (Interdisciplinary) เขามองว่าวรรณคดีเป็นส่วนหนึ่งของศาสตร์แขนงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องส่งเสริมกัน และส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม

ทิศทางวรรณคดีเปรียบเทียบในปัจจุบัน

- ศึกษาวรรณคดีแบบข้ามชาติข้ามภาษา ข้ามศิลป์ ข้ามศาสตร์
- ศึกษาทฤษฎีต่างๆ เช่น
 - ทฤษฎีรื้อโครงสร้าง (Deconstruction)
 - ทฤษฎีแนวสตรีนิยม
 - การวิเคราะห์วาทกรรมและกลไของอำนาจ ของ ฟูโกต์ (Foucault)
 - ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง (Narratology)

๑

- ศึกษาวรรณคดีแนวสัมพันธ์บท
- ศึกษาเรื่องประเภทของวรรณคดี

พัฒนาการวรรณคดีเปรียบเทียบในประเทศไทย

- พระยาอนุমানราชชนหน้าคำ วรรณคดีเปรียบเทียบ มาใช้เป็นคนแรก
- เกิดขึ้นเมื่อราวปี 2480 โดยช่วงแรกสอดแทรกเนื้อหาไว้ในวิชานิรุกติศาสตร์

มักศึกษาวรรณกรรมไทยเปรียบเทียบกับวรรณกรรมต่างชาติ เช่น รามเกียรติของไทยกับรามายณะของอินเดีย เป็นต้น ปี พ.ศ. 2509 แยกเป็นวิชาอิสระ ต่อมาสถาบันอุดมศึกษาต่างๆ เริ่มให้ความสนใจและเปิดสอนรายวิชานี้

ประเด็นสำคัญในการศึกษาวิจัยสาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ

แนวทางการศึกษาวรรณคดีเปรียบเทียบในประเด็นสำคัญต่าง ๆ แบ่งได้คร่าว ๆ เป็น 4 หัวข้อ ดังนี้

1. ประเภทวรรณกรรม (Genre)
2. รูปแบบ (Forms)
3. แนวคิด (Themes)
4. ยุคสมัย, กระแส (Periods, Movement)

1. ประเภทวรรณกรรม (Genre)

พัฒนาการการศึกษาประเภทวรรณกรรม

- เริ่มมีการศึกษาตั้งแต่สมัยกรีก

- คริสต์ศตวรรษที่ 19 - ในตะวันตกแบ่งประเภทวรรณกรรมเป็น 3 ประเภทใหญ่ได้แก่

- (1) महाकाव्यหรือเรื่องเล่า
- (2) บทละคร
- (3) บทร้อยกรองรำพันความในใจ (Lyric)

- คริสต์ศตวรรษที่ 20 - Northrop Frye แบ่งประเภทวรรณกรรมออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

- (1) โศกนาฏกรรม
- (2) สุขนาฏกรรม
- (3) โรแมนติก (Romance)
- (4) เรื่องล้อเลียน (Satire)

การกำหนดประเภทวรรณกรรม

Raymond Williams (1978) กล่าวถึงองค์ประกอบของการกำหนดประเภทวรรณกรรมว่ามี 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ลักษณะวิธีการแต่งแบบเรื่องเล่า แบบบทละครหรือแบบพรรณนาอารมณ์ความรู้สึกส่วนตัว
2. ลักษณะคำประพันธ์หรือฉันทลักษณ์
3. ลักษณะของเนื้อหา

Hans Robert Jauss (1983) กำหนดรูปแบบฉันทลักษณ์ไว้ 2 แบบ คือ

1. รูปแบบภายนอก (Outer Form) = ฉันทลักษณ์
2. รูปแบบภายใน (Inner Form) = ลักษณะร่วมหรือเอกลักษณ์ของเนื้อหา

Jauss ยังเสนอว่า การศึกษาประเภทวรรณกรรมจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเงื่อนไขของเวลาหรือประวัติศาสตร์ด้วย

ตัวอย่างการศึกษาประเภทวรรณกรรมในนวนิยายสังคมนวนิยาย

ประวัติและพัฒนาการนวนิยายในสังคมนวนิยาย

- รูปแบบการประพันธ์ประเภทนวนิยายเกิดขึ้นตั้งแต่สมัยต้นศตวรรษที่ 18 และได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เพราะจัดเป็นรูปแบบงานประพันธ์แบบใหม่ที่ท้าทายขนบวรรณกรรมเก่า โดยเผยให้เห็นว่าประสบการณ์ของปัจเจกบุคคลมักจะมีลักษณะเป็นเอกเทศและแปลกใหม่อยู่เสมอ

- พิจารณาในแง่สังคม นวนิยายเกิดขึ้นในระยะที่ชนชั้นกลางเริ่มมีบทบาทในสังคม ชนชั้นกลางสร้างรูปแบบการเล่าเรื่องใหม่ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงและเป็นเรื่องที่ใช้เหตุผลมากกว่าวรรณกรรมก่อนหน้านั้น นิยมแต่งเป็นร้อยแก้วมากกว่าร้อยกรอง ตัวละครเป็นมนุษย์พบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน บรรยากาศและฉากก็เหมือนจริง เข้ากับวิถีชีวิตของคนชั้นกลาง

- ศตวรรษที่ 19 เป็นยุคของนวนิยายแนวสมจริง (Realistic Novel)
- ศตวรรษที่ 20 เริ่มมีแนวโน้มไปทางสัญลักษณ์นิยม
- นวนิยายพัฒนามาเป็นเวลานานและหมดลักษณะแปลกใหม่ (Newness) ไม่สามารถเป็นรูปแบบประจำยุคสมัยปัจจุบัน

นวนิยายในนวนิยาย

- นักเขียนสร้างสรรคงานเขียนที่แปลกออกไปทั้งเนื้อหาและรูปแบบ เช่น Michael Butor เขียนนวนิยายคล้ายเอ็นไซโครปีเดียขนาดเล็ก Allain Robbe-Grillet แต่งนวนิยายโดยละทิ้งองค์ประกอบทางวรรณกรรม

ฉะนั้น นวนิยายจึงเป็นรูปแบบวรรณกรรมที่มีความหลากหลาย มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ มีความเกี่ยวข้องกับความจริงซึ่งผูกพันอยู่กับเวลาและยุคสมัย นวนิยายจึงเป็นรูปแบบเปิด ผู้ประพันธ์ต้องเปลี่ยนความจริงให้เข้ากับยุคสมัยด้วย

ทัศนะต่างๆเกี่ยวกับนวนิยาย

- นวนิยายถูกมองว่าเป็นวรรณกรรมระดับต่ำ ไม่เข้าขั้นเหมือนกวีนิพนธ์หรือมหากาพย์
- นวนิยายเป็นวรรณกรรมที่สนองและเติมเต็มความพึงพอใจของมนุษย์ ให้ภาพชีวิตที่เป็นจริงซึ่งมักเป็นโลกและชีวิตที่สกปรก น่าเบื่อหน่าย และเต็มไปด้วยตันหาราคะ ต่างจากกวีนิพนธ์หรือมหากาพย์ที่มุ่งยกระดับจิตใจมากกว่า (Spiritual Exultation)

- ภาษาร้อยแก้วและการพรรณนาขยายความยืดยาวไม่ใช่ลักษณะของภาษาวรรณศิลป์ ภาษาในนวนิยายจึงมีลักษณะเหมือนหนังสือพิมพ์และเอกสารบันทึกเหตุการณ์ที่ไม่สามารถสร้างอารมณ์สะท้อนใจได้

2. รูปแบบ (Forms)

รูปแบบ หมายถึง ชนิดของวรรณกรรมและโครงสร้างเฉพาะของวรรณกรรมแต่ละเรื่อง

(1) รูปแบบกับทฤษฎีรูปแบบนิยม (Formalism)

- Victor Shklovsky นักรูปแบบนิยมเสนอแนวคิดเรื่อง “ความแปลกใหม่” (Defamiliarization)

- Uri Tynyanov แบ่งหน้าที่องค์ประกอบของงานเขียนเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. Autofunction – ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของงานเขียนนั้นกับระบบวรรณศิลป์หรืองานเขียนในอดีตที่ผ่านมา

2. Synfunction – ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่สัมพันธ์กันในงานเขียนชิ้นนั้น

จะนั้นงานเขียนชิ้นหนึ่งจึงมีพัฒนาการของวรรณคดีอยู่ในตัวเอง

(2) ศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง (Narratology)

- พัฒนาการศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องช่วงแรก มีการจำแนกวิธีเล่าเรื่องอาจแบ่งได้เป็น 2 กลวิธีใหญ่ คือ

1. เล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่สาม (third-person narrator) แบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อย คือ กลวิธีการเล่าเรื่องแบบพระเจ้ารู้ทั่ว (omniscient point of view) และ กลวิธีการเล่าเรื่องที่มีขอบเขตจำกัด (limited point of view)

2. เล่าเรื่องโดยใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่ง (first person narrator) แบ่งได้เป็น 2 ประเภทย่อย คือ ผู้เล่าบอกผู้อ่านเป็นส่วนตัวเกี่ยวกับปัญหาหลายเรื่องที่เกี่ยวข้อง และ ผู้เล่าเรื่องอาจแปลความหมายหรือประเมินค่าสิ่งที่ตนเองเล่าว่าไม่ตรงกับความคิดเห็นที่ผู้แต่งต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจ

- พัฒนาการของศาสตร์แห่งการเล่าเรื่องในระยะที่สอง เกิดกระแสใหม่เรื่องของศาสตร์แห่งการเล่าเรื่อง นักทฤษฎีคนสำคัญได้แก่ Gerald Genette ซึ่งแบ่งรูปแบบการเล่าเรื่องเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. ellipsis – การข้ามเวลา
2. the pause – ผู้เล่าเรื่องพูดกับตัวเองและเป็นการพรรณนาโดยไม่มีเวลา
3. the scene – ใช้บทสนทนาดำเนินเรื่อง
4. summary – มักใช้ตอนเปลี่ยนฉากหรือการรำลึกย้อนหลัง

นอกจากนี้ยังมีวิธี prediction คือการเล่าเรื่องที่มีการทำนายเหตุการณ์ล่วงหน้า แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ หนึ่ง analepsis คือเหตุการณ์ก่อนหน้า คลื่นคลายมาเป็นการบอกเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า สอง prolepsis เป็นการแจ้งล่วงหน้าถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในเวลาต่อมา เป็นต้น

3. แนวคิด (Themes) และ อนุภาค (Motif)

- การศึกษาแนวคิด (themathology) เป็นการรวบรวมแนวคิดหรือลักษณะที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งอนุภาค (Motif) สถานการณ์บางประการ ลักษณะตัวละคร จากสถานที่ และตำนานซึ่งปรากฏในวรรณคดีชาติต่างๆ

- เน้นศึกษาแนวคิดหรือองค์ประกอบที่คล้ายคลึงกันในวรรณคดีต่างๆหลายชาติหลายภาษาที่ไม่ได้มีความสัมพันธ์กันในเชิงประวัติ แต่มีลักษณะร่วมหรือคล้ายกัน เพราะลักษณะอันเป็นสากลหรือลักษณะร่วมของมนุษยชาติ (Archetypes)

- S.S. Praver (1973) แบ่งหมวดของการศึกษาแนวคิดและอนุภาคเป็น 5 กลุ่ม คือ

กลุ่มแรก เกี่ยวกับปรากฏการณ์ธรรมชาติ เช่น ทะเล หรือสภาพต่างๆของมนุษย์

กลุ่มที่สอง อนุภาคในวรรณคดีลายลักษณ์และวรรณคดีพื้นบ้าน เช่น การตั้งคำถามอธิษฐาน 3 ข้อ หรือปัญหา 3 ข้อ เป็นต้น

กลุ่มที่สาม สถานการณ์ต่างๆ เช่น ความขัดแย้งระหว่างลูกชายกับพ่อ อุปสรรคที่ต้องฝ่าฟันข้ามไป 3 ครั้ง

กลุ่มที่สี่ ลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น แนวคิดเรื่องสุภาพบุรุษหรือลูกผู้ชาย ลักษณะของผู้ร้าย นักเดินทางพเนจร เป็นต้น

กลุ่มที่ห้า ตัวละครจากตำนาน เช่น โอดิปุส แอนทิโกนี เป็นต้น

ตัวอย่างการศึกษาแนวคิดด้วยระเบียบวิธีทางวรรณคดีเปรียบเทียบ

- *Grigore Nandris* ศึกษาแนวคิดเรื่องตัวละคร Dracula ในวรรณกรรมของ Bram Stoker ศึกษาว่าเหตุไรวรรณกรรมเรื่องนี้จึงเป็นอมตะข้ามยุคสมัย

- *Nandris* พบว่าเรื่อง Dracula มีลักษณะทางจิตวิทยาเรื่องความปรารถนาและสัญชาตญาณมืดของมนุษย์ เนื้อเรื่องเขย่าขวัญและชวนติดตามอย่างหักห้ามใจไม่อยู่ การสร้างอนุภาคให้เกิดการผสมเลือดของแตรกคูลากับเหยื่อแล้วเกิดปิศาจดูดเลือดตัวใหม่ ทั้งยังให้แสวงหาเครื่องมือในการปราบแตรกคูลา รวมทั้งใช้ความเชื่อทางคติชนเรื่องความเชื่อในการปราบแวมไพร์ว่าให้ใช้เหล็กแหลมแทงหัวใจของแวมไพร์จะทำให้สิ้นฤทธิ์

- ใช้ชื่อบุคคลจริงและเรื่องทางประวัติศาสตร์มาประกอบเรื่อง เช่น ชื่อ Dracula น่าจะมาจากชื่อเจ้าชายแห่งวาลาเชีย ทางตอนใต้ของโรมาเนีย เป็นต้น

4. ยุคสมัยหรือกระแส (Periods, Movement)

- ประเภทของกระแสของวรรณคดี เช่น
กระแสมนุษยนิยม (Humanism)
กระแสโรแมนติก (Romanticism)
กระแสสำนึกนิยม (Realism)
กระแสสัญลักษณ์นิยม (Symbolism)
กระแสเอ็กเพรสชันนิสม์ (Expressionism)
กระแสเซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism)

ฯลฯ

- วรรณคดีเปรียบเทียบยังสนใจศึกษาเรื่องยุคสมัย (Periods) สำนัก (Schools) และรุ่น (Generations) ด้วย

การแบ่งยุคสมัย อาจแบ่งตามกระแสวรรณกรรมที่เฟื่องฟูในช่วงนั้นๆ หรืออาจแบ่งตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นสำคัญๆ เช่น ยุคสมัยนีโอคลาสสิก 1660-1789 ยุคสมัยฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น

สำนักวรรณคดี หมายถึง กลุ่มที่มีประสบการณ์ การปฏิบัติและการศึกษาเหมือนกัน

รุ่น (นักเขียน) หรือ Generation หมายถึง กลุ่มที่มีการสืบสานวัฒนธรรมทางวรรณศิลป์เหมือนกัน มีการศึกษา อายุ ภาษา หลักการ และประสบการณ์ต่างๆ ไปร่วมกัน และอยู่ในยุคสมัยหรือรุ่นเดียวกัน

- การศึกษากระแสยังศึกษาเอกลักษณ์ของกระแสวรรณคดีและการแพร่กระจายในประเทศต่างๆด้วย โดยศึกษาว่ามีการปรับเปลี่ยนหรือสร้างสรรค์รายละเอียดที่แตกต่างกันไปในแต่ละวัฒนธรรมอย่างไร

- การศึกษากระแสอีกลักษณะหนึ่งซึ่งเป็นการศึกษากระแสลักษณะพิเศษ คือ ศึกษากระแสวรรณคดีที่เกิดจากจากนักเขียนยิ่งใหญ่เพียงคนเดียว (one-man moment) เป็นการศึกษาแนวอิทธิพล
- การศึกษาเรื่องกระแสวรรณคดีและยุคสมัยสัมพันธ์กับระเบียบวิธีเปรียบเทียบแนวอิทธิพลและที่มา กระแสวรรณคดีจะครอบคลุมวรรณคดีหลายชาติหลายภาษา และกระแสวรรณคดีอาจเป็นส่วนหนึ่งของกระแสศิลปะ ซึ่งครอบคลุมศิลปะแขนงต่างๆ
- ในสังคมไทย การศึกษากระแสวรรณคดียังมีน้อย เพราะสังคมไทยยังติดอยู่กับการแบ่งยุคสมัยแบบใช้ช่วงเวลาทางประวัติศาสตร์

วรรณคดีเปรียบเทียบกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวรรณคดีชาติต่าง ๆ

วรรณคดีเปรียบเทียบกับแนวข้ามชาติข้ามภาษา

ห้วงวรรณกรรม

1. การยืม (Borrowing)
2. การเลียนแบบ (Imitation)
3. อิทธิพล (Influence)
4. แนวขนาน (Parallel)

คลอดีโอ กุสเลน (Claudio Guilén) – รูปแบบเหนือความเป็นชาติ (Supranationality) 3 ลักษณะ (Three Models of Supranationalit) ดังนี้

1. Model A - ความสัมพันธ์ของวรรณคดีในแง่ที่มาและอิทธิพล
2. Model B - ความเหมือนของวรรณคดีแต่ไม่ได้สัมพันธ์กันเชิงร่วมวัฒนธรรม หรืออิทธิพล/ที่มา
3. Model C - ปรากฏการณ์ของวรรณคดีตะวันออกและตะวันตกที่เหมือนหรือต่างกัน

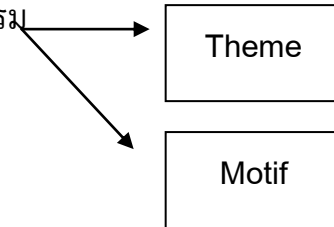
อิทธิพล (Influence)

อิทธิพลของวรรณกรรมในชาติหนึ่งมีอิทธิพลต่อนักเขียนอีกชาติหนึ่ง

1. อิทธิพลระหว่างวรรณกรรมด้วยกัน

แนวนาน (Parallel)

- ความเหมือนของวรรณคดีแต่ไม่ได้สัมพันธ์กันเชิงร่วมวัฒนธรรมหรืออิทธิพล/ที่มา และอาจเป็นวรรณคดีต่างวัฒนธรรม

- Carl Jung กับ ทฤษฎี Archetypes

วรรณคดีเปรียบเทียบแนวสัมพันธบท (Intertextuality)

กำเนิดและที่มาของการศึกษาแนวสัมพันธบท

คำว่า “Intertextuality” หรือ “สัมพันธบท” เป็นคำที่ Julia Kristeva คิดขึ้นและเริ่มใช้เป็นคนแรกในราวทศวรรษที่ 1960 จากนั้นคำว่าสัมพันธบทก็กลายเป็นกระแสหลักในการศึกษาวรรณคดีและวัฒนธรรม มีการนำแนวคิดนี้ไปใช้ในเชิงปฏิบัติ โดยนักทฤษฎีหลากหลายแนว ทั้งผู้ที่ใช้ทฤษฎีแนวโครงสร้างนิยม (Structuralism) นักสตรีนิยม (Feminism) นักสัญวิทยาผู้ที่ใช้แนวคิดรื้อสร้าง (Deconstruction) ๙

แนวคิดสำคัญของการศึกษาสัมพันธบท

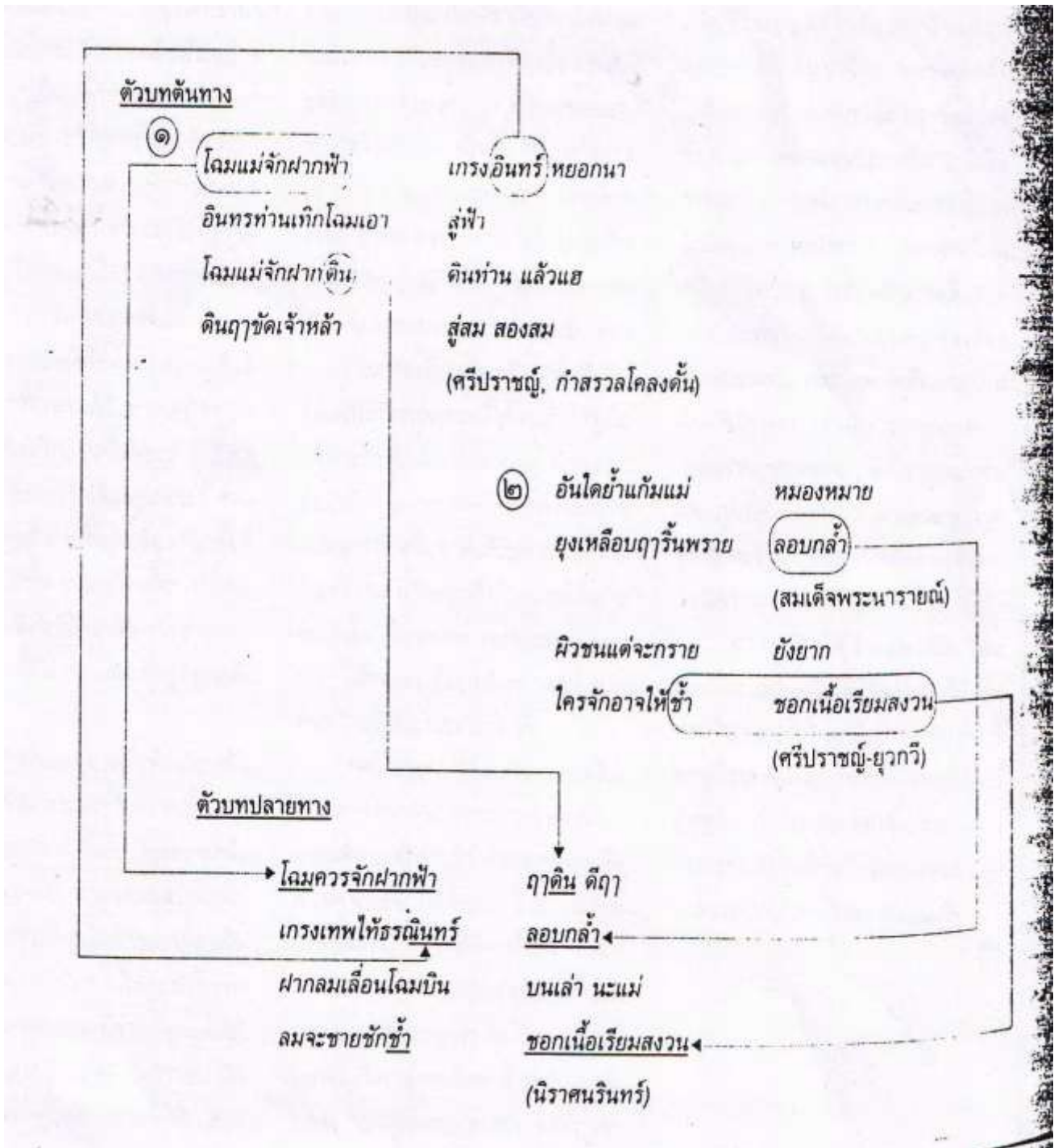
- สัมพันธบทเป็นแนวทฤษฎีวรรณคดีที่ทำทลายแนวคิดที่เชื่อกันมาแต่เดิมว่าตัวบทมีความหมายที่แน่นอนตายตัว ที่ผู้อ่านสามารถวิเคราะห์หรือสกัดความหมายออกมาได้ที่เราเรียกกันว่า การตีความ
- สัมพันธบทปฏิเสธการสร้างสรรค์ / ริเริ่มแปลกใหม่ของวรรณคดี ไม่ว่าจะเป็ศิลปะแขนงใด นวนิยายหรือภาพเขียน สัมพันธบทถือว่าผลงานทุกชิ้นล้วนหล่อหลอมขึ้นจากชิ้นส่วนต่างๆ ของผลงานศิลปะที่เคยมีมาก่อน
- แนวคิดสัมพันธบทเชื่อว่าวรรณคดีสร้างขึ้นจากระบบสัญญาณและชนบววรรณศิลป์ของวรรณคดีที่มีมาก่อน ตัวบทไม่ว่าจะเป็ประเภทวรรณคดีหรือไม่ใช้วรรณคดี ไม่ได้มีความหมายที่เป็นเอกเทศในตัวเอง แต่เป็สัมพันธบท
- พฤติกรรมการอ่านทำให้ผู้อ่านเข้าไปในเครือข่ายของความสัมพันธ์ของตัวบท การตีความตัวบทหรือการพยายามแสวงหาความหมายในตัวบท แท้จริงคือความพยายามหาสายสัมพันธ์ของตัวบทที่อ่านกับตัวบทอื่น ๆ การอ่านจึงเป็กระบวนการของการเคลื่อนผ่านตัวบทต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน
- กระบวนทัศน์สัมพันธบทมีพื้นฐานที่ถือสัมพันธบทในทัศนะของผู้อ่านและผู้ตีความตัวบทมากกว่าผู้แต่ง

- Julia Kristeva คิดว่าในถ้อยคำมีเสียงมากกว่าสองเสียง ในถ้อยคำ (utterance) มีเสียงหลากหลายทั้งที่เป็นวลี ประโยค ย่อหน้า เป็นการเชื่อมโยงเสียงต่างๆ หรือตัวบทต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน Kristeva จึงเรียกลักษณะที่ผสมผสานกันในตัวบทว่า “Intertextuality” คือในตัวบทหนึ่งๆ มีถ้อยคำหลากหลายเสียงซึ่งนำมาจากตัวบทอื่นๆ นำมาเชื่อมโยงกันและกลายเป็นตัวบทใหม่ ตัวบททุกบทจึงสร้างขึ้นมาจากตัวบทอื่นๆ

- Julia Kristeva กล่าวว่า ตัวบทเป็นคำพูดหรือคำจำนวนมากมาจากตัวบทอื่น ผสมผสานเกิดเป็นตัวบทใหม่ ตัวบทเกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งและได้รับอิทธิพลแนวการเขียนมาจากตัวบททางสังคมและวัฒนธรรม ตัวบทจึงไม่ใช่สิ่งโดดเดี่ยวหรือเป็นของปัจเจกบุคคล แต่เป็นการรวบรวมกระบวนการสร้างตัวบทของวัฒนธรรม ดังนั้น ตัวบทไม่สามารถแยกออกจากตัวบทที่ใหญ่กว่าคือ วัฒนธรรมและสังคมที่ตัวบทถูกสร้างขึ้นมา ตัวบททั้งหลายจึงประกอบด้วยโครงสร้างทางอุดมการณ์ การต่อสู้ทางวาทกรรมในสังคม

- Mikhael Bakhtin เสนอแนวคิดเรื่อง “เสียงของผู้อื่น” (heteroglossia) หมายถึง ภาษาประกอบไปด้วยเสียงของตนเองและเสียงของผู้อื่น แนวคิดเรื่องเสียงของผู้อื่นทำให้เราเข้าใจเรื่องการปะทะกันทางอุดมการณ์และคำพูดที่เคยมีมาในอดีตในภาษา จะมีเสียงอย่างน้อย 2 เสียง เสียงแรกคือ จุดมุ่งหมายของผู้แต่งหรือผู้พูด อีกเสียงหนึ่งคือเสียงอื่น อาจเป็นเสียงในอดีตซึ่งแตกต่างออกไปจากผู้แต่ง

ตัวอย่างการวิเคราะห์สหบท

อาจารย์นพพร ประชากุล ผู้วิเคราะห์